

Нова галузь знань — нові стандарти підготовки

Про зміни в освітній системі, а також особливості підготовки провізорів у Тернополі ми попросили розповісти канд. фарм. наук, доцента, декана фармацевтичного факультету ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України» Дмитра Коробка

ЩО ЗМІНИЛОСЯ?

— Як відомо, торік постановою Кабінету Міністрів України затверджено перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, — зазначає Дмитро Борисович. — І якщо раніше вищі навчальні заклади готували фахівців за спеціальностями «фармація» і «медицина», то тепер ця галузь спільна і називається «охорона здоров'я».

Дмитро Коробка

У травні цього року на базі нашого університету відбулася XIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання якості медичної освіти», де медичні навчальні заклади України представляли понад 300 учасників. На форумі було прийнято багато доленосних рішень для майбутнього розвитку фармацевтичної та медичної освіти. Зокрема, відбулось попереднє затвердження стандартів підготовки фахівців за всіма напрямками нової галузі знань — лікарів, лікарів-стоматологів і провізорів.

Конференції передувало створення робочої групи за участю представників НФаУ та фармацевтичних факультетів інших вищих медичних закладів, системи післядипломної освіти, коледжів та училищ, які готують фахівців середньої ланки для фармації. Вони запропонували первинну концепцію стандартів фармацевтичної освіти. Згодом під головуванням Валентина Черниха, ректора НФаУ, було проведено інтернет-конференцію для деканів усіх фармфакультетів, під час якої відбулося обговорення цієї концепції. Пізніше представники фармспільноти збиралися у Чернівцях, потім — у Тернополі.

Відтак, спільними зусиллями було прийнято нові стандарти підготовки кадрів для фармацевтичної сфери. У чомусь вони повертають нас до старих добрих традицій, а у чомусь відображають сучасні реалії.

Отож, що змінилося? По-перше, підготовка спеціалістів на денному і заочному відділеннях здійснюється лише за рівнем «магістр фармації». Бакалаврів та спеціалістів більше випускати не будуть, оскільки ступеневу освіту у вищих навчальних закладах України медичного та фармацевтичного спрямування, згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту», скасовано. Це означає, що випуск-

ник фармацевтичного відділення медичного коледжу, який прагне здобути вищу освіту на стаціонарній формі навчання, повинен вступати на перший (а не другий, як це було раніше) курс за загальними правилами.

Окрім того, право вступати на заочну форму навчання надано лише тому абітурієнту, який має первинну фармацевтичну освіту. Не медичну, не медсестринську, не хімічну чи біологічну, а винятково фармацевтичну. Тим паче, не випускникові середньої школи.

Тепер щодо терміну «провізор». На VIII Національному з'їзді фармацевтів України Валентин Черних запропонував, а делегати з'їзду одностайно підтримали пропозицію замінити термін «провізор», який є зрозумілим лише у країнах СНД і Фінляндії, на загальноприйнятий у світі «фармацевт». Цей же термін прописано у нових стандартах.

Отож, при бажанні працювати за кордоном тепер випускник зможе досягти своєї мети без перешкод, адже з його диплома зникне незрозумілий фах «провізор» і йому не потрібно буде продовжувати навчання в іноземній державі, аби додатково здобути диплом магістра фармації. Однак варто пам'ятати, що за кордоном кожен магістр повинен написати і захистити магістерську дипломну роботу. В Україні наразі магістрам дозволено вибір: писати дипломну роботу або складати випускні іспити.

Поза тим, цього року всі фармацевтичні факультети, які здійснюватимуть підготовку магістрів фармації, відповідно до чинного законодавства пройшли ліцензування другого, магістерського, освіт-

нього рівня, що передбачає певні вимоги до викладацького складу та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу.

Третій освітньо-науковий рівень — це підготовка докторів філософії впродовж чотирьох років. Цей рівень прийшов на зміну три-чотирирічному навчанню в аспірантурі та науковому ступеню «кандидат наук». У відповідних законодавчих актах чітко прописано умови вступу на здобуття наукового ступеня «доктор філософії».

Доктор наук (Doctor of Science) — це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розробки та впровадження методології відповідної дослідницької роботи, проведення ґрунтовних оригінальних досліджень з отриманням наукових результатів, які забезпечать розв'язання нагальних проблем певної галузі.

Готується спеціальний законодавчий акт, який буде регламентувати вимоги щодо захисту дисертацій. Серйозні зміни, що відповідають європейським стандартам, водночас відбулися у критеріях присудження вчених звань.

Отже, тепер людина, яка вирішила пов'язати своє життя з охороною здоров'я, має всі передумови для кар'єрного зростання і розвитку — від магістра фармації до доктора наук.

ВІД СТУДЕНТА — ДО ТОП-МЕНЕДЖЕРА

— Фармацевтичний факультет ТДМУ було засновано у 2000 р., — веде мову далі Дмитро Коробко. — Перший набір провізорів відбувся за спеціальністю «фармація», а наступного року вже за двома спеціальностями — «фармація» і «клінічна фармація». Ще через рік розпочалася підготовка провізорів-косметологів. Через низку різних причин, зокрема зміни у законодавстві та особливості працевлаштування випускників, сьогодні на факультеті здійснюється підготовка фахівців тільки за спеціальністю «фармація».

Від початку заснування у нас відбулося 12 випусків провізорів. Факультет підготував 1236 спеціалістів, з них — 1013 провізорів (з яких 363 заочної форми навчання), 182 клінічних провізори і 41 провізор-косметолог.

Підготовка студентів фармацевтичного факультету, як зрештою, й інших факультетів ТДМУ, має певні особливості. До складу, студенти I–III курсів навчаються за звичною стрічковою системою — відвідують лекції та семінарські заняття з різних дисциплін. Починаючи з IV курсу вони займаються за системою єдиного дня, тобто 6 академічних годин проводять на одній кафедрі і вивчають одну дисципліну. Для читання лекцій також відводиться окремий день.

Обов'язковою структурною одиницею єдиного дня є година самопідготовки, коли студент працює самостійно чи то в бібліотеці, чи то в комп'ютерному класі.

З метою кращої підготовки студентів до ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок» на кожному занятті викладачі виділяють час для обговорення тестових завдань.

Екзаменаційні сесії у нас також проходять особливо. На відміну від кредитно-модульної системи (модуль вивчив — модуль здав) ми завжди дотримувалися класичного варіанта: студент отримує допуски з усіх дисциплін і складає заліки, диференційовані заліки та іспити. Заліки складають на відповідній кафедрі, диференційовані заліки — у Центрі незалежного тестування знань студентів ТДМУ. На 48 питань з тієї чи іншої дисципліни відводиться 48 хв. У присутності студента, кожен з яких отримує свій індивідуальний шифр, роботу сканують.

Щодо складання іспитів, то у нас діє пілотний проект, схвалений викладачами всіх факультетів, що передбачає у цьому процесі два етапи. Перший — тестування у Центрі незалежного тестування знань студентів. Другий — усна співбесіда студента з провідними викладачами кафедри. Отож, підсумкова оцінка складається з балів, отриманих за поточне навчання, за тестування, та балів, зданих безпосередньо під час спілкування з викладачем. Завдяки такій системі об'єктивність оцінювання студента різко зростає та паралельно усуваються будь-які спроби і намагання «домовитися» з викладачем.

Однією з найбільш вагомих особливостей підготовки провізорів у ТДМУ є так званий університетський інтранет. Потужний Web-сайт має два рівні доступу: для звичайних користувачів всесвітньої мережі доступна публічна (загальна) інформація, а в повному розпорядженні студентів та викладачів університету є понад 1 терабайта інформації.

На цьому сайті після процедури реєстрації кожен студент може скористатися матеріалами для підготовки до практичних занять і лекцій, презентаціями лекцій; електронними підручниками, посібниками, монографіями; відеоматеріалами-еталонами виконання тих чи інших практичних навичок тощо. Інакше кажучи, він має доступ до повної бази всіх навчально-методичних матеріалів університету.

Про загальноукраїнський рейтинг ТДМУ свідчать такі дані: ми є третіми серед медичних ВНЗ України за кількістю поданих заяв абітурієнтів і посідаємо першу-другу позицію за кількістю поданих заяв на бюджет. Це стало наслідком активної профорієнтаційної роботи серед старшокласників та випускників медичних училищ і коледжів.

На фармацевтичному факультеті ТДМУ працюють 48 штатних науково-педагогічних співробітників. При цьому науковий ступінь мають 100% викладачів: з них 3 доктори наук (два — фармацевтичних) і 22 кандидати фармацевтичних наук.

На факультеті навчаються 57 іноземних студентів переважно з країн Африки, а також Європи. Викладання проводиться англійською та українською мовами. Далі іноземні студенти продовжують своє навчання на здобуття наукових ступенів у Великій Британії, Туреччині, інших країнах, що, певна річ, свідчить про якість отриманої освіти та визнання дипломів ТДМУ за кордоном. Віднедавна на нашому факультеті відкрився третій освітньо-науковий рівень підготовки, тож тепер отримати ступінь доктора філософії можна буде у рідній альма-матер.

Для тих випускників, які бачать себе саме у практичній фармації, нині на Тернопільщині теж чимало перспектив. Змінилося ставлення власників аптек до кадрового забезпечення. Колись їх цікавив тільки диплом, тепер — якість підготовки фахівця. Наших випускників можна зустріти як в аптеках, так і серед топ-менеджменту компаній-виробників і постачальників, серед викладацького складу медичних коледжів і вищих навчальних закладів. Зрештою, серед нинішніх викладачів нашого факультету близько 30% — його випускники. І всі вони захистили кандидатські дисертації з фармацевтичних наук. Іншими словами, фармацевтів готують фармацевти. До кадрового забезпечення факультету ми ставимося вимогливо й прискіпливо, суворо дотримуючись відповідності у ланцюжку: спеціалізація викладача — дисципліна, яку він викладає.

Лариса Дедишина